

FİNANSAL BAŞARISIZLIĞI ÖNLEMEDE İÇ KONTROL SİSTEMİNİN VE DENETİM KALİTESİNİN ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹

Yusuf GÖR

ÖZET

Son yıllarda iş dünyasında rekabet küresel ölçekte sürdürülmektedir. Bu durum şirketleri finansal başarısızlıktan korunmak için yeni yollar arayışına sürüklemiştir. Şirketlerin finansal başarısızlıktan korunmak için başvurdukları önlemlerden bazıları muhasebe bilgilerinin doğruluğunun ve güvenilirliğinin sağlanması üzerinedir. Bu doğrultuda etkin bir iç kontrol sistemi oluşturmak ve kaliteli denetim faaliyetleri yürütmek alınan önlemlerden ikisini oluşturmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda etkin bir iç kontrol sistemine sahip olmanın ve/veya kaliteli denetime sahip olmanın, şirketleri finansal başarısızlıktan koruması beklenmektedir. Bu çalışma bu beklentiyi test etmek amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle 2009-2016 yılları arasında Borsa İstanbul 100 Endeksinde sürekli yer alan şirketlerden veriler elde edilmiştir. Bu veriler kullanılarak; iç kontrol sistemi, denetim kalitesi ve finansal başarısızlık arasındaki ilişki incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Başarısızlık, İç Kontrol Sistemi, Denetim Kalitesi

A RESEARCH ON THE EFFECT OF INTERNAL CONTROL SYSTEM AND AUDIT QUALITY IN FINANCIAL FAILURE PREVENTION

ABSTRACT

In recent years, business competition has continued on a global scale. This has led companies to search for new ways to protect themselves from financial failure. Some of the precautions companies have taken to protect against financial failure are about ensuring the accuracy and reliability of accounting information. In this respect, establishing an effective internal control system and carrying out quality auditing activities are two of the measures taken. Having an effective internal control system and / or a high quality reputation for this information is expected to protect companies from financial failure. This study is conducted to test this expectation. For this reason, data have been obtained from companies that are consistently listed in the Istanbul Stock Exchange 100 Index between 2009 and 2016. Using this data; internal control system, audit quality and financial failure.

Keywords: Financial Failure, Internal Control System, Audit Quality

¹ Bu Makale 27-29 Ekim 2018 tarihleri arasında Manavgat-Antalya'da düzenlenen ASEAD 4. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

GİRİŞ

Muhasebe bilgileri, mali nitelikteki işlemlerin kayıt, sınıflandırma ve analiz yoluyla işlenerek, elde edilen sonuçların özetlenerek raporlar halinde sunulduğu bir süreçle elde edilmektedir (Büyükmirza 2010, 27). Bu sürecin ilk gözetiminin gerçekleştiği iç kontrol sistemleri, sürecin etkin bir şekilde işlenmesini sağlamaktadır. Bu sayede yanlış beyanlar azalır, finansal raporlama kalitesi artar. İç kontrol; işletmelerin muhasebe bilgilerinin doğruluğunu ve güvenilirliğini sağlayan karar alıcıların uyguladıkları yöntemlerdir (AICPA 1949). Bu açıdan bakıldığında iç kontrol, işletmelerde karar alıcılara yönetim ve muhasebe süreçlerinde gözetim imkanı sağlamaktadır (Kepekçi 1994, 23). Yönetim sürecindeki kontrol faaliyetleri; faaliyet raporu, eğitim, istatistik, eylem planı ve kalite kontrolleridir (Dabbaoğlu 2009, 109). Muhasebe sürecindeki kontrol faaliyetleri ise Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) uygunluk şeklinde yürütülmektedir. Türkiye’de muhasebe sürecindeki kontroller için UMS ve UFRS ile uyumlu olarak düzenlenen Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) kullanılmaktadır.

İç kontrol sistemleri, muhasebe verilerinin güvenilirliğini sağlamakla birlikte işletme faaliyetlerinin de veriminin artmasına yardımcı olmaktadır. Globalleşme ile birlikte uluslararası rekabet ortamında iç kontrol sistemleri giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Son yıllarda yaşanan Enron, Parmalat ve Worldcom gibi etkin olmayan iç kontrol sistemlerinin neden Bu düzenlemelerin özellikle verilerinin güvenilirliğini sağlamak amacıyla ortaya çıktığı görülmektedir. Bu düzenlemelerden biri 2002’de çıkartılan Sarbanes-Oxley yasasıdır. Bu yasa ile denetçi bağımsızlığı, hesap verilebilirlik ve şeffaflık konularında düzenlemeler yapıldığı görülmektedir (Temel 2008, 95). Türkiye’de de benzer şekilde Sermaye Piyasası Kurulu aynı yılda Seri X/19 no.lu tebliği yayınlarak bağımsız denetimde kaliteyi yükseltmeye yönelik tedbirler alınmıştır (Uzay 2006, 178). Bununla birlikte devletlerin attıkları adımların yanında şirketlerin de güven ve itibar ihtiyacını gidermeye yönelik bazı adımlar attıkları görülmektedir. Bu adımlardan biri olarak; işletmeler yatırımcılar ve müşteriler açısından güvenilir olabilmek için, sağlam bir iç kontrol sisteminin gerekliliğini anladıkları görülmektedir. Etkin bir iç kontrol sistemi, güvenilir mali tablolar hazırlanmasını, işletme varlıklarının korunması ile kaynakların verimli kullanılmasını (Durmuş ve Taş 2008, 53) ve faaliyetlerin etkin olarak yürütülmesini sağlamaktadır (Doyrangöl 2007, 302). Ayrıca mali tablolarda oluşmuş hataların ortadan kalkmasını da sağlamaktadır (Tuan ve Memiş 2007, 3).

İşletmelerde karar alıcıların, işletme risklerine göre şekillendirdikleri iç kontrol sistemleri daha etkin olabilmektedir (Kepekçi 2004, 70). Etkin bir iç kontrol sistemi, iç denetimin (Yılcıncı 2001, 40) ve dış denetimin daha başarılı yürütülmesini sağlamaktadır (Holmes, 1975, 247). Etkin bir iç kontrol sistemi, çapraz kontrolle gerçekleşmektedir (Güredin 2000, 174). İç kontrol sisteminin etkinliğini arttıran bir başka unsur ise iç denetimin icracı olmayan denetçiler tarafından gerçekleştirilmesidir (Çömlekçi 1976, 38). İç kontrol sistemi iyi işleyen şirketlerin değerinde artış meydana gelir (Egert ve Wagenhofer 2016).

Denetim, mali işlemlerle ilgili sonuçların önceden belirlenmiş standartlara uygunluk ölçüldüğü, değerlendirildiği ve sonuçların ilgili taraflara iletildiği bir süreçtir (Yılcıncı, 2013: 1). Denetimin asıl amacı, beklenen durum ile gerçekleşen durumun kıyaslanarak gerçekleşen durumu beklenen duruma nasıl ulaştırılacağına tespit edilmesidir.

Denetim standartları, denetim faaliyetlerinin kalitesine ilişkin ölçütler bütünü olup, hem denetçiyi, hem de başından sonuna kadar tüm denetim sürecini kapsamaktadır (Kenger, 2001: 16). Denetim kalitesi ise denetçinin ve denetim sürecinin belirli bir kalite düzeyinde istenilen sonuçları elde edebilen ve bu sonuçları güvence altına alabilen bir sisteme sahip olunması olarak ifade edilmektedir (Acar, 2011: 275). Denetim kalitesi; mali tabloların güvenilirliğini arttırmakta, paydaşları korumakta, yöneticilerin ve yatırımcıların doğru karar almalarını sağlamaktadır (Toroslu, 2012: 83-84).

Günümüz şirketlerinin önceliği küresel ölçekteki rekabete dayanıp başarıya ulaşmaktır. Şirketlerin finansal hedeflerine ulaşamaması, finansal başarısızlık olarak tanımlanmaktadır (Okka, 2009: 928). Diğer taraftan şirketlerin finansal yükümlülükleri zamanında yerine getirmemesi (Altman ve Hotchkiss, 2006: 5) de finansal başarısızlık olarak ifade edilmektedir (Beaver, 1966: 71). Bu doğrultuda şirketlerin her türlü olumsuzluğa tedbir almaları gerekmektedir. Bu tedbirlerin bir kısmı finansal tedbirlerdir. Çünkü başarısızlığından bahsedildiğinde hemen herkesin aklına öncelikle iflas gelmektedir. Şirketlerin finansal başarıyı elde edememeleri, finansal sıkıntı (Çoşkun ve Sayılğan, 2008) ya da finansal başarısızlık [(İçerli ve Akkaya, 2006), (Altaş ve Giray, 2008), (Çelik, 2010)] olarak ifade edilmektedir. Ayrıca şirketlerin finansal yükümlülüklerini yerine getirememeye başlamasından iflas etmesine kadar geçen süreç de finansal başarısızlık olarak ifade edilmektedir (Uzun, 2005: 159). Bu tanımlamaların dışında borçlarını ödeyememek (Akkaya ve Tükenmez, 2013: 182), sermayenin yarısını kaybetmek, üretimi durdurmak, yeterli çalışma sermayesine sahip olmamak (Karacan ve Savcı, 2011: 45), varlıklarının onda birini kaybetmek, toplam varlıklarından daha fazla borca sahip olmak (Selimoğlu ve Orhan, 2015: 26) ve üç yıl üst üste zarar etmek de şirketi finansal açıdan başarısız kılmaktadır (Aktaş vd., 2003:12).

Yukarıda yer alan bilgilere dayanarak etkin bir iç kontrol sisteminin ve kaliteli denetimin finansal başarısızlığı engellemeye yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada muhasebe sürecinin unsurlarından biri olan iç kontrol sistemi ve denetim kalitesi ile finansal başarısızlık ilişkisi incelenmektedir. Bu doğrultuda Borsa İstanbul 100 Endeksinde 2009-2016 yılları arasında sürekli yer alan şirketlere ait veriler kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir.

1. ARAŞTIRMA VE YÖNTEM

Literatürde doğrudan iç kontrol sistemlerinin ve denetim kalitesinin finansal başarısızlığı önlemesi ile ilgili olarak yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak finansal başarısızlık, iç kontrol sistemi ve denetim kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalar mevcuttur. Bu sebeple bu araştırma için oluşturulacak değişkenler mevcut çalışmalardan esinlenerek hazırlanmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

İç kontrol sistemi şirketlerin finansal başarısızlığa uğramamaları için var olan sistemdir. Denetim kalitesinin artması da yine şirketlerin finansal başarısızlıktan kaçınmaları üzerine şirketlerin başvurdukları yöntemlerden biridir. Dolayısıyla iç kontrol sistemlerinin ve denetim kalitesinin finansal başarısızlığı önlemesi beklentisi oluşmaktadır. Bu çalışmada da etkin bir iç kontrol sistemine ve kaliteli denetim faaliyetlerine sahip şirketlerin finansal açıdan başarılı olup olmadıklarını tespit etmek amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma kapsamında kullanılan veriler, 2009-2016 yılları arasında BİST-100 Endeksinde sürekli olarak yer alan şirketlerin mali tablolarından, faaliyet raporlarından ve internet sitelerinden elde edilmiştir.

1.3. Araştırmada Kullanılan Değişkenler

Araştırmada kullanılan değişkenler literatürde finansal başarısızlık, iç kontrol sistemi ya da denetim kalitesi üzerine yapılmış çalışmalardan esinlenerek hazırlanmıştır. Tablo 1’de bu araştırmada kullanılan değişkenler yer almaktadır.

Tablo 1: Değişken Listesi

DEĞİŞKEN	KISALTMA
Finansal Başarısızlık	FBSZ
İç Kontrol Sisteminin Etkinliği	İKSE
Denetim Kalitesi	DNKL
Şirket Büyüklüğü	BUYK
Aktif Karlılığı	AKTK
Finansal Kaldıraç (Toplam Borç/ Toplam Aktif)	FKLD
Sektör	SKTR

Araştırmada kullanılan Finansal Başarısızlık (FBSZ) değişkeni, Altman (1968) tarafından geliştirilen Z Skor modeli ile oluşturulmuştur. Z Skor modeli aşağıdaki formüle göre hesaplanmaktadır. Yapılan hesaplama sonucunda elde edilen Z Skor değeri 1,81’den küçük olarak gerçekleşirse şirket finansal açıdan başarısız olmuş demektir. Hesaplanan Z Skor değeri 1,81’den büyük ve 2,99’dan küçükse şirket gri (ara) bölgede, 2,99’dan büyük olarak gerçekleşirse şirket finansal açıdan başarılı olmaktadır. Bu araştırma için 1,81’den büyük çıkan şirketler başarılı sayılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle FBSZ değişkeni, finansal açıdan başarılı olan şirketler 1, başarısız olan şirketler 0 olarak kodlanarak kategorik değişken olarak düzenlenmiştir.

$$Z = 0.012 (\text{Çalışma sermayesi} / \text{Toplam varlıklar}) + 0.014 (\text{Dağıtılmamış karlar} / \text{Toplam Varlıklar}) + 0.033 (\text{FVÖK} / \text{Toplam varlıklar}) + 0.006 (\text{Özkaynaklar} / \text{Toplam borç}) + 0.999 (\text{Satışlar} / \text{Toplam varlıklar})$$

Bağımsız değişkenlerden iç kontrol sisteminin etkinliği (İKSE), iç kontrol açıklama endeksi puanına göre hesaplanarak oluşturulmuştur. Bu puan; amaç, sorumluluk, etki, özel kontrol unsurları, sınırlamalar, gözlem ve iç denetim kısımlarından oluşmaktadır (Hossain vd, 1995).

Diğer bir bağımsız değişken olan denetim kalitesi (DNKL) literatürde iki farklı yolla ölçülmektedir. Bunlardan biri denetim ücreti diğeri ise dört büyük denetim firması (Francis ve Yu, 2009) ile çalışmaktadır. Türkiye’de denetim ücretleri tam olarak açıklanmadığından, dört büyük denetim firması ile çalışan şirketler “1”, çalışmayan şirketler “0” değeri ile kodlanarak kategorik değişken oluşturulmuştur.

Araştırmada yer alan şirket büyüklüğü (BUYK), aktif karlılığı (AKTK) ve finansal kaldıraç (FKLD) kontrol değişkeni olarak yer almaktadır. Sektör (SKTR) değişkeni ise sonuca etki edebileceği düşünüldüğünden dolayı araştırmaya eklenmiştir.

1.4. Araştırmanın Hipotezleri

Literatürdeki çalışmalar doğrudan iç kontrol sistemi ve denetim kalitesinin finansal başarısızlık ile ilişkisini içermiyor olsa da ayrı ayrı iki konu içinde yapılan çalışmalara bakılarak aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

İç kontrol sistemleri ve kaliteli denetim faaliyetleri, finansal başarısızlığı engellemek için geliştirilen yöntemler olduğu için finansal başarısızlık ile negatif yönlü bir ilişki içerisinde olması beklenmektedir.

H1: Şirketin etkin bir iç kontrol sisteminin olması, finansal başarısızlıkla negatif yönlü ilişki içerisindedir.

H2: Şirketin kaliteli denetimden geçmesi, finansal başarısızlıkla negatif yönlü ilişki içerisindedir.

1.5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada kullanılan bağımlı değişken FBSZ'nin kategorik bir değişken olması ve nedensellik ilişkisinin incelenmesi nedeni ile kullanılacak yöntem lojistik regresyon olarak belirlenmiştir. Lojistik regresyon bağımlı değişkenin kategorik olması ve değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadığı durumlarda uygulanabilmektedir (Çokluk, 2010: 1363). Bu sebepten ötürü önce Kolmogorov-Smirnov testi ile değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bu testte anlamlılık değeri 0,05'ten daha küçük olarak gerçekleştiğinde değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadıkları anlaşılmaktadır (Kalaycı, 2010: 10). Sonrasında Collinearity istatistiği ile değişkenlerin çoklu bağlantı sorunu olmadığı anlaşılmıştır. Bu istatistikteki VIF değerleri 10'dan daha küçük gerçekleşmesi ile anlaşılmıştır. Son olarak Durbin-Watson testindeki değerlerin 2 civarında çıkmasıyla otokorelasyon sorununun olmadığı da anlaşılmıştır.

Tablo 2: Kolmogorov-Smirnov Testi, Collinearity Testi ve Durbin-Watson Testi Sonuçları

NORMALLİK TESTİ		Durbin-Watson Değeri	1,794
Değişkenler	Kolmogorov-Smirnov Testi		
		Anlamlılık değeri	Collinearity İstatistiği
		Değişkenler	VIF
FBSZ	,048	İKSE	1,724
İKSE	,041	DNKL	1,846
DNKL	,046	BUYK	1,414
BUYK	,043	AKTK	1,278
AKTK	,029	FKLD	1,087
FKLD	,021	SKTR	1,091
SKTR	,027		

Tablo 2’de Kolmogorov-Smirnov Testi, Collinearity Testi ve Durbin-Watson Testi sonuçları yer almaktadır. Bu tabloya göre değişkenler normal dağılıma sahip değildir. Ayrıca değişkenler arasında çoklu bağlantı sorunu ve otokorelasyon bulunmamaktadır.

1.6. Lojistik Regresyon Analizinin Sonuçları

Araştırmanın analiz kısmında lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda gerçekleştirilen lojistik regresyon analizinin sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 3: Model Özeti Tablosu

-2 Log likelihood	Cox & Snell R ²	Nagelkerke R ²
470,143 ^a	,445	,593

Yukarıdaki tabloda modelin özeti yer almaktadır. -2LL, model uyumunu gösteren bir endekstir (Çokluk vd., 2012: 78-79). -2LL 470,143 değerini aldığından modelde yer alan değişkenlerin modele anlamlı katkı yaptığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Tablo 3’te Nagelkerke R² ve Cox&Snell R² istatistikleri de bulunmakta olup ikisi de lojistik modelin açıkladığı varyans miktarını göstermektedir. Her iki istatistikte de 1,00 mükemmel model uyumuna karşılık gelmektedir. Ancak Cox&Snell R² değeri hiçbir zaman 1,00’e ulaşamadığından daha çok Nagelkerke R² kullanılmaktadır (Çokluk, 2010: 1386). Lojistik regresyonda Nagelkerke R² 0,593 olarak gerçekleşmesi son adımda modelde yer alan değişkenlerin modelle %59,3 oranında uyumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Hosmer-Lemeshow Testi Sonuçları

Ki-Kare	Anlamlılık Değeri
22,002	,138

Tablo 4’te bir ki-kare uyum iyiliği testi olan Hosmer-Lemeshow testi yer almaktadır. Bu test lojistik regresyonda modelinin bir bütün olarak uyumunu göstermektedir. Bu testte anlamlılık değeri 0,05’ten büyük çıktığında model veri uyumunun yeterli olduğu anlaşılmaktadır (Çokluk, vd., 2012: 85). Tablo 4’te Hosmer- Lemeshow testindeki anlamlılık değeri 0,05’ten büyük çıktığından model veri uyumu gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Lojistik Regresyon Analizi Son Adım Değişkenler Tablosu

Değişken	Beta Değeri	Anlamlılık Değeri	Odds Değeri
İKSE	-0,246	,000	,782
DNKL	-1,210	,002	3,354
BUYK	0,078	,392	,925
AKTK	-13,537	,000	756723,609
FKLD	2,168	,000	8,743
SKTR	0,035	,037	1,036
Sabit Değer	-2,674	,045	0,069

Yukarıdaki tabloda modelde yer alan değişkenlerin katsayı, anlamlılık değeri ve Odds değerleri bulunmaktadır. Tablo 5'e göre IKSE, DNKL, AKTK, FKLD ve SKTR değişkenleri modele anlamlı katkı yapmaktadır. Yani etkin iç kontrol sisteminin ve denetim kalitesinin, finansal başarısızlık ile istatistiksel olarak anlamlı ve negatif ilişki içerisinde oldukları tespit edilmiştir. Bu durumda H1 ve H2 kabul edilmiştir. Bu sonuç araştırmanın yapılmasına neden olan beklenti ile uyumludur. Ayrıca sektör değişkeninin de finansal başarısızlık ile istatistiksel olarak anlamlı ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada kontrol değişkeni olarak yer alan aktif karlılığı ve finansal kaldıraç da finansal başarısızlık ile istatistiksel olarak anlamlı ilişki içerisinde çıkmıştır.

SONUÇ

Küresel rekabet ortamında başarısız olmak istemeyen şirketlerin başvurdukları yöntemlerden ikisi, iç kontrol sistemi ve kaliteli denetimdir. Bu iki yöntemin finansal başarısızlığı önlemede şirketlere yardımcı olup olmadıklarını tespit etmek için yapılan bu çalışma neticesinde, bu iki yöntemin finansal başarısızlığı önlemede şirketlere yardımcı oldukları tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında öncelikle 2009-2016 yılları arasında Borsa İstanbul 100 Endeksinde sürekli olarak yer alan şirketlere ait veriler, literatürden esinlenerek oluşturulan değişkenlere dönüştürülmüştür. Ardından bu değişkenler ile lojistik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz neticesinde elde edilen bulgular literatür ile uyumludur. Analiz sonucuna göre etkin bir iç kontrol sistemine sahip şirketlerin ve kaliteli denetimden geçen şirketlerin finansal açıdan başarılı oldukları anlaşılmıştır.

Gerçekleştirilen lojistik regresyon analizi neticesinde sektörün de finansal başarısızlığı etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca kontrol değişkeni olan ve literatürde finansal başarısızlık çalışmalarında kullanılan aktif karlılığı ve finansal kaldıraç değişkenleri de literatürle uyumlu bir şekilde finansal başarısızlık ile ilişkili olarak çıkmıştır.

Araştırmanın kapsamı ve değişkenleri artırılarak geliştirilebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, D.,-Senal, S.,-Usul, H., (2011), Bağımsız Denetim Kalitesi: Denetim Firmaları Üzerine Bir Araştırma, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Cilt:16, Yıl:11, Sayı:22

AICPA. 1949. Committee on Auditing Procedure, "Internal Control Elements of a Coordinated System and Its Importance to Management and the Independent Public Accountants", Newyork

Akkaya, G. C. Tükenmez, N. M. 2013. "İşletmelerde Finansal Yeniden Yapılanma Dinamikleri: Örnek Olay Analizi", Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, Temmuz, s. 179-195.

Aktaş, R., Doğanay, M., ve Yıldız, B. 2003. "Mali Başarısızlığın Öngörülmesi: İstatistiksel Yöntemler ve Yapay Sinir Ağı Karşılaştırması", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt 58, Sayı 4, s.1-24

Altaş, D. ve Giray, S. 2005. “Mali Başarısızlığın Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemlerle Belirlenmesi: Tekstil Sektörü Örneği”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (2): 13-28.

Altman, Edward I. 1968. “Financial Ratios, Discriminant Analysis and Prediction of Corporate Bankruptcy”, The Journal of Finance, 23 (4): 589-609.

Altman, E. I. ve Hotchkiss, E. (Eds) .2006. “Corporate Financial Distress And Bankruptcy: Predict And Avoid Bankruptcy”, Analyze And Invest In Distressed Debt. (3 ed) Hoboken, NJ: Wiley

Beaver, William H. 1966. “Financial Ratios as Predictors of Failure”, Journal of Accounting Research, (4): 71-102.

Büyükmirza, K. 2010. “Maliyet ve Yönetim Muhasebesi”. Ankara: Gazi Kitabevi.

Çelik, M. K. 2010. “Bankaların Finansal Başarısızlıklarının Geleneksel ve Yeni Yöntemlerle Öngörüsü”, Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 17 (2): 129-143.

Çoşkun, E. ve Sayılğan, G. 2008. “Finansal Sıkıntının Dolaylı Maliyetleri: İMKB’de İşlem Gören Şirketlerde Bir Uygulama”, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10 (3): 45-66.

Çömlekçi F. 1976. “Muhasebe Denetimi”, E.İ.T.İ.A. Yayın No. 165, sy. 38, Eskişehir.

Dabbaoğlu, K. 2009. “İç Kontrol Sistemi”, Qafkaz Üniversitesi Dergisi, 26, ss: 109-115.

Doyrangöl N. C. 2001. “Sermaye Piyasası Aracı Kurumlarında Etkili Bir İç Kontrol Sistemi ve İç Denetim Fonksiyonu”, Lebib Yalkın Matbaası, İstanbul.

Durmuş, C. N. ve O. Taş. 2008. “SPK Düzenlemeleri Ve 3568 Sayılı Mevzuat Kapsamında Denetim”. İstanbul: Alfa Yayınları.

Ewert, R. ve A. Wagenhofer. 2016. “Increasing Internal Controls Incentives and Welfare Through Conservative Accounting”. Working Paper, University of Graz.

Francis, J.R. ve Yu, M.D. 2009. “Big 4 Office Size and Audit Quality”, The Accounting Review 84(5): 1521-1552.

Güredin E. 2000. “Denetim”, Beta Yayınevi, İstanbul.

Holmes W. A. ve S. W. Overmyer 1975. “Auditing”, Homewood, Illionis.

Hossain, M., Perera, M. H. B. ve Rahman, A. R. 1995. “Voluntary Disclosure in the Annual Reports of New Zealand Companies”, In: J Int Financial Man & Acc 6 (1): 69–87.

İçerli, M.Y. ve Akkaya, G.C. 2006. “Finansal Açıdan Başarılı Olan İşletmelerle Başarısız Olan İşletmeler Arasında Finansal Oranlar Yardımıyla Farklılıkların Tespiti”, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20 (1): 413-421.

Karacan, S. ve Savcı, M. 2011. “Kriz Dönemlerinde İşletmelerin Mali Başarısızlık Nedenleri”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 21, Sayı 1, Aralık, s.39-54.

Kenger, E., (2001), Denetim, Ankara: T.C Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Denetçi Yardımcıları Eğitim Notu

Kepekçi, C. 2004. “Bağımsız Denetim”. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Okka, O. 2009. “Finansal Yönetim Örnek Olayları ve Örnek Çözümler”, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, İstanbul

Selimoğlu, S. ve Orhan, A., 2015. “Finansal Başarısızlığın Oran Analizi ve Diskriminant Analizi Kullanılarak Ölçümlenmesi: BİST’de İşlem Gören Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 66, s.21-40.

Temel, H. 2008. “Bağımsız denetimde Sarbanes-Oxley Kanunu ve SPK Düzenlemelerinin karşılaştırılması”, Finans, politik ve Ekonomik Yorumlar, 45 (519).

Toroslu, M.V. 2012. “Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Finansal Tablolarda Denetimi”, İstanbul, Seçkin Yayıncılık

Tuan, K. ve M. Ü. Memiş. 2007. “İç Denetimin Yönetim Fonksiyonlarının Yerine Getirilmesindeki Rolü”. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 35, 1-14.

Uzay, Ş. 2006. “Denetçilerin Denetiminde Yeni Bir Model Olarak Kamu Gözetim Kurulu ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 8 (4), 175-210.

Uzun, E. 2005 “İşletmelerde Finansal Başarısızlığın Teorik Olarak İrdelenmesi”, Muhasebe ve Finans Dergisi, Sayı27, Temmuz, s.158-168

Yılancı, M. ve Şerafettin, S. 2001. “İşletmecinin El Kitabı, İşletmelerde İç Kontrol Sistemi ve İç Denetim Fonksiyonu”, Biar Eğitim Yayınları No: 13, Ankara.

Yılancı M., Yıldız, B. ve Kiracı, M. .2013. “Muhasebe Denetimi”, Detay Yayıncılık, Ankara.